

„Guzy neuroendokrynne układu pokarmowego”

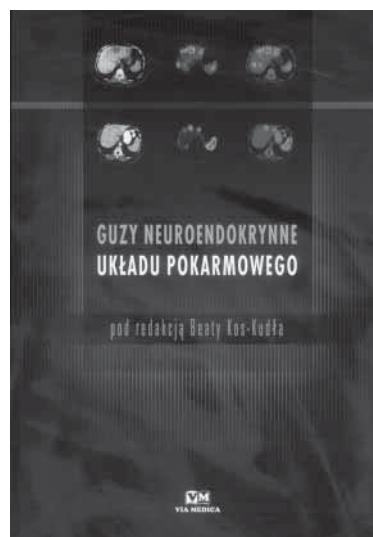
pod redakcją Beaty Kos-Kudły

Gdańsk: Via Medica; 2010, stron 362

ISBN: 978-83-7555-254-6

Guzy neuroendokrynne układu pokarmowego nie stanowią nowego problemu klinicznego. Jednak do niedawna ich diagnostyka i leczenie pozostawały na marginesie zainteresowania w onkologii. Wynikało to z jednej strony z faktu, że jest to stosunkowo niewielka procentowo grupa chorych onkologicznych (w dodatku o na ogół lepszym rokowaniu niż inni chorzy na nowotwory), a z drugiej z niedoskonałości metod diagnostycznych i możliwości terapeutycznych specyficznych dla tych patologii. Są to nowotwory o swoistej biologii, dające objawy nie tylko będące skutkiem ich lokalizacji narządowej, ale także często przebiegające z nadczynnością hormonalną. Z tego powodu duża część chorych jest pierwotnie kierowana do endokrynologów i przez nich leczona. Większość guzów neuroendokrynnych jest jednak hormonalnie nieczynna i główne objawy są związane z ich lokalizacją w określonych narządach. Chorzy są leczeni według zasad powszechnie przyjętych w onkologii. Jest to oczywiste, jednak z uwagi na odmienną biologię tych nowotworów niekiedy konieczna jest daleko idąca modyfikacja taktyki postępowania. Konieczna jest współpraca specjalistów z różnych dziedzin: chirurgów, onkologów klinicznych, endokrynologów, patologów, specjalistów medycyny nuklearnej. W ostatnich latach dokonał się znaczący postęp zarówno w diagnostyce, jak i leczeniu guzów neuroendokrynnych. Powstały międzynarodowe i krajowe rejestry guzów neuroendokrynnych: ENETS (European Neuroendocrine Tumors Society), Polski Rejestr Guzów Neuroendokrynnych. Specjaliści biorący udział w pracach tych zespołów regularnie opracowują i publikują aktualne dane i wytyczne dotyczące leczenia tej grupy nowotworów.

Pierwszą polską publikacją podsumowującą aktualny stan wiedzy w tym zakresie jest opracowanie pt.: „Guzy neuroendokrynne układu pokarmowego” pod redakcją profesor Beaty Kos-Kudły ze Śląskiego Uniwersytetu Medycznego, wydane przez VIA MEDICA. Autorami poszczególnych rozdziałów są wybitni polscy eksperci, tworzący m.in. Polski Rejestr Guzów Neuroendokrynnych. Prof. B. Kos-Kudła jest współtwórcą polskiego rejestru i od początku bierze aktywny udział w pracach ENETS; ostatnio została wybrana do zarządu.

W pracy przedstawiono aktualny stan wiedzy w zakresie badań molekularnych, najnowszych możliwości diagnostyki i leczenia. Bardzo ważny rozdział stanowi omówienie bieżącej klasyfikacji guzów neuroendokrynnych, uwzględniającej najnowsze uzgodnienia łączące klasyfikację WHO z klasyfikacją TNM w sposób ułatwiający planowanie leczenia i rokowanie w oparciu o jasne kryteria patologiczne. Podkreślono znaczenie, szczególnie w tej grupie nowotworów, badań immunohistochemicznych. W publikacji przedstawiono przejrzyste zasady diagnostyki i taktykę leczenia guzów neuroendokrynnych przy użyciu dostępnych technik. Warto podkreślić w tym aspekcie nowe możliwości pozytonowej tomografii emisyjnej (PET), która do niedawna w endokrynologii miała ograniczoną wartość. Wprowadzenie nowych znaczników (m.in. galu) zdecydowanie zmieniło tę sytuację na korzyść. W publikacji omówiono możliwości leczenia zachowawczego i chirurgicznego. Podstawową metodą leczenia pozostaje zabieg chirurgiczny – ale na co zwrócono uwagę, wskazania i taktyka tego leczenia może się różnić od ogólnych zasad przyjętych w onkologii. Stosunkowo niewiele miejsca poświęcono chemioterapii, co wynika z faktu, że ta metoda leczenia ma obecnie w tej grupie nowotworów raczej niewielkie

znaczenie, choć prowadzone są aktualnie bardzo obiecujące prace z nowymi preparatami. Główną metodą leczenia zachowawczego pozostaje podawanie różnych analogów somatostatyny. Cenne jest przedstawienie możliwości leczenia zaawansowanych przypadków metodami radioizotopowymi (niezależnie od ich fundamentalnego znaczenia w diagnostyce). Kilka ośrodków w Polsce ma tu już duże i budzące uznanie doświadczenie. Warto zwrócić uwagę na rozdział poświęcony zaawansowanej chorobie o nieznanym punkcie wyjścia. To grupa chorych stanowiąca w onkologii zawsze poważny problem diagnostyczny i terapeutyczny. Autorzy przedstawili całą dostępną obecnie procedurę rozpoznawania, a następnie leczenia z wykorzystaniem najnowszych metod. Niewątpliwą zaletą publikacji jest jej przejrzysty układ, chociaż szkoda, że nie dla wszystkich jednostek chorobowych opracowano graficznie wygodne w interpretacji algorytmy postępowania.

Tematyka guzów neuroendokrynnych układu pokarmowego nie stanowi może zagadnienia pierwszoplanowego w onkologii, ale z całą pewnością zasługuje na zdecydowanie większą uwagę niż do tej pory. Należy podkreślić, że leczeniem tej grupy chorych powinni się zajmować lekarze z wyspecjalizowanych ośrodków, mający doświadczenie i dostęp do odpowiedniej bazy diagnostycznej.

Książka jest wydana bardzo starannie, przedstawia całościowo trudny problem kliniczny, który dotąd był na ogół omawiany marginalnie w innych podręcznikach. Niewątpliwie wypełnia lukę na rynku i stanowić będzie cenną pomoc dla wszystkich lekarzy stykających się z tą problematyką.

Dr n. med. Andrzej Cichocki
Klinika Onkologiczna
Centrum Onkologii – Instytut
im. Marii Skłodowskiej-Curie
ul. Wawelska 15, 02-061 Warszawa